

Kutatóink külföldön

➤ FELTÁRÓ BARLANGKUTATÁS EREDMÉNYEI A KIRÁLYERDŐBEN

A budapesti Anubis Barlangkutató Szakosztály a nagyváradai Z Barlangkutató Csoporttal karöltve 1999. óta végez feltáró kutatást Erdély területén, a Királyerdőben.

A terület ismertetése, előzmények

A Királyerdő területén található fedett- és nyílt karsztos területeken az 1930-as évek óta folyik többé-kevésbé rendszeres barlangkutató tevékenység. E tevékenység nyomán váltak ismertté a hegység nagy barlangrendszerei: a Szelek-barlangja, a Csur-ponor-barlangrendszer, illetve a Ponoras-barlang. A '80-as években a helyi csoportok jelentős kataszterező munkája során több száz, kisebb-nagyobb barlangot vettek be a barlangkataszterbe.

Kutatási területünk a Damis községtől délre elhelyezkedő Bulbuc, vagy Toplicoare-forrás vízgyűjtő területén helyezkedik el. A damisi víznyelők egy részének és a forrás hidrológiai kapcsolatát szintén a '80-as években, vízfestéssel sikerült igazolni. A terület legjelentősebb víznyelője a folyamatos víznyeléssel bíró Runcsor-víznyelő, melyben nem-karsztos területről érkező, jelentős vízhozamú patak vize nyelődik el.

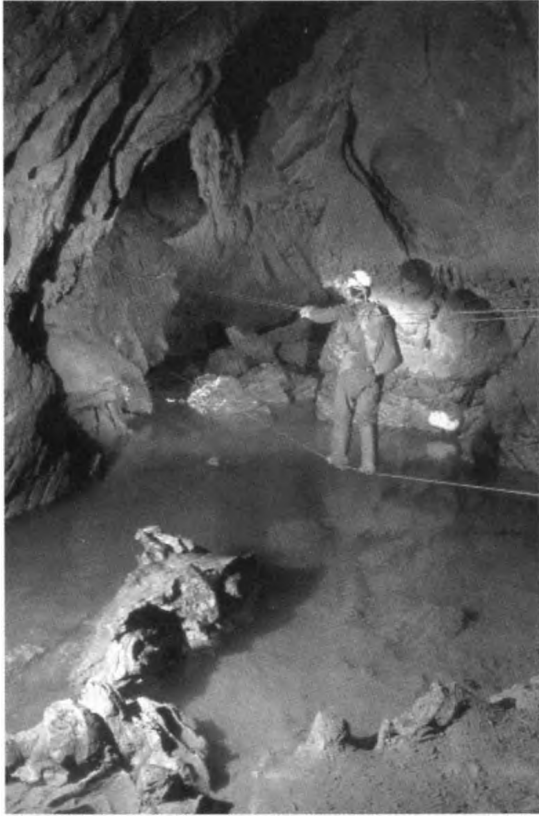
A Páfrányos- barlang feltárása

A víznyelő katlanban már évtizedek óta több barlang is ismert, ezek közül a legjelentősebb a kb. 500 m hosszúságú Intorsuri-barlang. E barlang végponti zónájában a továbbjutást nem tartottuk lehetségesnek, így a víznyelő katlan egy másik pontján egy erősen huzatoló hasadék megbontására került sor. Itt a szűk hasadékot kb. 3 méteren át tágítva jutottunk be egy jellegzetes tágas víznyelőbarlang fosszilis

folyosórendszerébe (Kocsis A., Svaier T., Kincses R.). A barlangot 2002. decemberéig kb. 3 km hosszúságban tártuk fel. Kutatótársaink az üregrendszert Páfrányos-barlangnak nevezték el. A barlang a környéket felépítő, triász korú anizuszi mészkőben alakult ki, erős tektonikus preformált-ság, illetve jelentős víznyelő tevékenység hatására. Jelenlegi formájában egy tipikus emeletes víznyelő barlang képét mutatja. Legújabb felméréseink szerint mélysége 102 m. Ebben a mélységben érzük el a jelenlegi erózióbázist, erről tanúskodik a több irányból összefolyó patakok által képzett szifontó, melyben a Plózer István Vízalatti Barlangkutató Csoport 2002-ben 10 m mélyre merülve sem találta meg a továbbjutást. A barlang bejárása viszonylag egyszerű, néhány rövid létra segíti közlekedésünket, illetve néhány aknában kötél és mászóeszközök használatára is szükség van. A végponti zónában kisebb árvízveszéllyel is számolnunk kell.

A Király-barlang feltárása

2001. évben a Bulbuc-forrás zónájában is kutatást kezdtünk, egy már korábban ismert, kb. 100 m hosszú barlangban. A barlang nem túl tágas, időszakosan aktívnak tűnő járataiban hosszadalmas vésések után sikerült tágasabb részeket elérni. 2001. október 23-án társainknak (Svaier T., Kincses R., Fülöp Sz.) mintegy 500 m-t előrehaladva sikerült új, jelentős méretű üreget feltárni. Ekkor tárult fel a Nagy-terem, melynek hossza kb. 250 m, legnagyobb szélessége 55 m. Még ebben az évben további feltárások során további kb. 1 km-rel növeltük a barlang hosszát (Zih J., Perényi K., Kocsis A., Meggyesi B., Galambos Z., Kincses R., Svaier T., Polacsek Zs., Meiczinger M.). A következő évben a

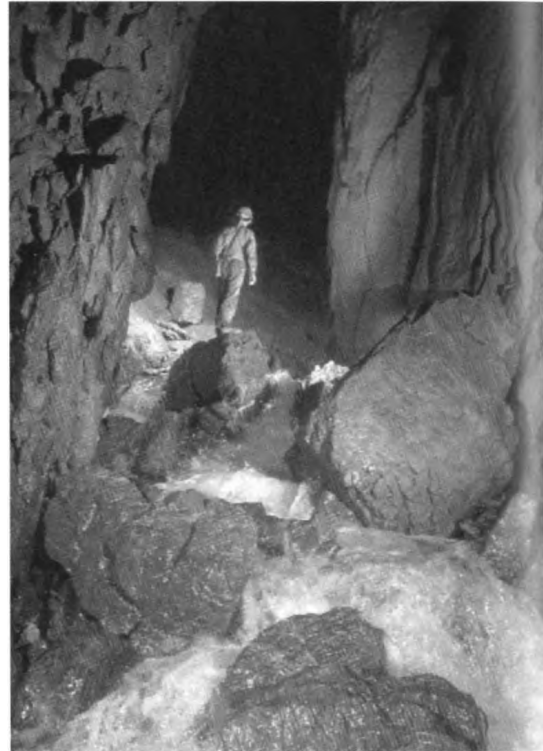

1. kép. Drótkötél híd a Király-barlangban
(Egri Csaba felvétele)

barlang végponti zónájában folyt a kutatás, melynek során további néhány száz méterrel nőtt a barlang hossza. Jelenleg a barlang becsült hossza 3 km, bejáratától számított magassága kb. 100 m. Kutatását a végponti zónák bejáratától való távolsága nehezíti. A Király-barlang triász kori anizuszi, illetve jura kori farcui mészkőben keletkezett, jellegzetes patakos barlang. Óriási méretei egyrészt tanúskodnak a terület jelentős hidrológiai aktivitásáról, illetve több fosszilis szint összeszakadását is jelzik. A barlangban helyenként óriási, 10 méteres magasságot meghaladó cseppkőcsoportokkal találkozhatunk, de megtalálhatók benne 20–30 cm hosszú heliktit képződmények, illetve több helyen jelentős nagyságú aragonit kristályokat is találhatunk. A barlangban, különösen a bejárat zónában hóolvadáskor, illetve jelentősebb esőzéskor több helyen a kijutást is meggátoló vízmennyiség gyűlhet fel. Az aktív barlangszakaszban több szifon is található. Bejárása és kutatása mindenképpen óvatosságot igényel.

További feltáró eredmények

A Bulbuc-forrás vízgyűjtő területén e két jelentős feltáró eredménnyel kívül több kisebb barlang is ismertté vált. Néhány napos bontások eredményeként sikerült feltárni a Raffaello-barlangot kb. 100 m hosszban, a Marokkó-barlangot kb. 100 m hosszban, a Csobogó-víznyelőt 80 m hosszban, a Pálinkás-víznyelőt kb. 100 m hosszban, a Hétköves-barlangot kb. 100 m hosszban. Lehetséges, hogy ez utóbbi két barlang már korábban is ismert volt, mert a helyi barlangkataszterben erre utaló, de nem egyértelmű nyomokat találtunk. Kisebb, néhány száz méter hosszúságú feltáró eredmény született az Alsó- és Felső Caprei-barlang összekötésével, illetve továbbkutatásával. Ennek során (valószínűleg a történelemben már nem először) tártuk fel az Alsó-barlang patakos ágát, illetve az általunk Ász-barlangnak elnevezett kb. 300 m hosszú patakos barlangot, amely szerves részét képezi a Caprei-barlangrendszernek. A barlangok térbeli elhelyezkedése alapján gyanítható, hogy a Runcsor-víznyelőben elnyelődő víz a Páfrányos-barlang aktív szintjén

2. kép. Patakos járata Király-barlangban
(Egri Csaba felvétele)

tjén át vezeti vizét a Caprei-barlangrendszerbe, ahonnan a víz további útja a forrásig még ismeretlen. A Király-barlang aktív szakaszának vize jelenlegi elképzeléseink szerint a Runcsor-patak medernyelőjéből, illetve Damis falu Huta nevű részének víznyelőiből származik. E tézisek igazolása még részben várat magára.

További terveinkben szerepel a Páfrányos-bar-

lang további kutatása, a Caprei-rendszer bejövő és elmenő szifonjainak bűvár módszerű kutatása, illetve a Király-barlang kürtőinek kimászása, mely utóbbi barlang kutatására már csak bivakolással nyílik mód. A felsorolt barlangokban a túrázás a Z csoport engedélyével lehetséges.

Polacsek Zsolt

CAMPO DI CACCIA-ZSOMBOLY KUTATÁSA A LEPINI-HEGYSÉGBEN

A zsomboly rövid bemutatása

A Campo di Caccia víznyelő a vele azonos nevű fennsíkon helyezkedik el Gorga község közelében Olaszország Lazio tartományában. A barlang jelenleg eléri a -600 m-es mélységet, ahol a továbbjutást egy szifon gátolja. A barlang aktuális hossza kb. 2,5 km, de a Rio Urubamba inaktív járatai még nincsenek teljesen se feltárva, se feltérképezve.

Morfológiailag a barlang 3 részre osztható:

Első szakasz: 600 m hosszú és csak a 80 m-es szintkülönbséget éri el. Ez a legkényelmetlenebb és legjelentéktelenebb része a barlangnak, melyet szűk meanderek, kis méretű járatok és három szifon alkotnak, ez utóbbiak különböző időpontokban zárhatnak le, de november és május között teljesen járhatatlanok. Többnyire ez volt az oka annak, hogy a '60-as évektől 1995-ig nem kutatták a barlangot.

Második szakasz: az a Auocastro aknájától a Rapa Nui ereszkedéséig tart. A barlang itt jelentősen megváltozik, a hatalmas járat, mely lefelé tart eléri a 10-20 m-es szélességet és helyenként a 40—60 m-es mélységet. Ebben a szakaszban három különböző aknarendszert különböztethetünk meg, általában 60—80 m mélyek és vízszintes folyosók kötik őket össze. Már az aknarendszerben is jelentős mennyiségű víz van jelen, de a Rapa Nui ereszkedése után következő Nuova Atlantide járatában jelenik meg az igazi föld alatti folyó.

Harmadik szakasz: két részből áll; egy felfelé tartó inaktív járatból és egy kisebb letörésekkel szabdalta aktív vízszintes járatból, mely kb. 1 km után jut el a végponti szifonig. A kutatáskor mért vízhozam 20—40 l/s volt, ez a tény is azt a teóriát támasztja alá, hogy a Campo di Caccia egységes rendszert alkot a környék barlangjaival; 4 km-en belül öt barlang is található.

Pereszlényi Dalma

Az FTSK barlangkutató csoport meghívást kapott az ASR „86” római barlangászklub tagjaitól, személyesen: Paolo Turrini-től, Simone Re-től (velük sikerült új részeket feltárni —1050 m mélyen a Pozzo della Neve-ben) és Andrea Benassi-től.

√ Július 20-án először is bevizeztük neoprénjeinket a Rio Alba kanyonjában, a társaság hadd szokja a vizet, a tájékoztatások szerint a barlangban sem lesz hiány belőle.

21-én érkeztünk Rómába, ahol nappal a romokat tekintettük meg.

Másnap találkoztunk Paoloval és Andreával, akik még pólókat is gyártottak a közös feltáró túrára.

Irány Gorga, a kutatásunk utolsó faluja. A helyi kocsmában ott díszleg a barlang térképe, Andrea nagy hévvel magyarázza, mennyi ponton folytatódna még a járatokat, van belőlük rendszeren. Csak ők ketten tárják fel ezt a -610 m mély, várhatóan más barlanggal is összeköthető rendszert.

Kocsinkat egy makadám út végén, nagy állatitónál hagyjuk, kétszeri fordulással felvisszük a zsákjainkat, begeinket.

Este Paoloék lasagnát sütöttek nekünk a kőszütőjükön, fantasztikus volt!

Közben megbeszéltük a leszállási tervet, kiosztottuk a feladatokat.

A barlang eleje jelentéktelen, varacskos disznóknak való hely, pangó szifonokkal. —100 m után a járat kitágul és igazi szép aknarendszeren haladhatunk lefelé. Régi köteleket újra ki kell kötni, mivel a víz elől felszedték őket, ahol kell nitteket fúrunk. A bivakhely kiválasztása nem egyszerű, Andreáék még soha nem aludtak barlangjukban, abban a járatban csinálunk egyenes placcot, ahol másnap kutatunk, 1,5 óra munkával meg is születik a hálóterem.

Reggel pakolás közben befut Simone Re barátom, nyakába ugrok. Simán bírja, kondíciója még a